

Onderwerp

Aanbieding Bestuurlijke reactie op Boardletter 2024

Kern mededeling:

De Boardletter 2024 van Ernst & Young Accountants LLP (EY) en de bestuurlijke reactie op de boardletter worden door het college van Gedeputeerde Staten aangeboden aan Provinciale Staten.

Mededeling:

In het kader van de wettelijke controle van de Jaarrekening 2024 (art. 217 provinciewet) heeft de accountant (EY) in de maanden september en oktober de interimcontrole uitgevoerd. Deze controle is voornamelijk gericht op het evalueren van de interne beheersing en het signaleren van aandachtspunten voor de Jaarrekening 2024.

Op basis van de uitgevoerde controlewerkzaamheden heeft EY in de Boardletter 2024 verslag uitgebracht omtrent de bevindingen van de interimcontrole.

Zoals te doen gebruikelijk is de boardletter voorzien van een reactie namens het college van Gedeputeerde Staten. Op de bestuurlijk relevante bevindingen en aandachtspunten is door het college een reactie geformuleerd.

Deze boardletter, inclusief bestuurlijke reactie namens het college van Gedeputeerde Staten, worden voor commissiebehandeling aangeboden.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de Woo (ja/nee aangeven)
Boardletter 2024	3345072	Ja
Bestuurlijke reactie op de Boardletter 2024	3338349	Ja

Registratienummer

3345132

Datum

3 december 2024

Expertiseteam

ETFIN

Openbaarheid

Openbaar

Portefeuillehouder

Hofstra, H.J.

Ter kennisname aan PS en burgerleden

Provincie Flevoland

Boardletter 2024

Verslag voor Provinciale Staten

Building a better
working world

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bestuurlijke samenvatting

Onderzochte processen

Duurzaamheid

IT-omgeving

Bijlagen

Provinciale Staten van
Provincie Flevoland
Postbus 55
8200 AB LELYSTAD

Groningen, 18 december 2024

Boardletter 2024

Geachte leden van Provinciale Staten,

In het kader van de controle van de jaarrekening 2024 van de provincie Flevoland brengen wij u hierbij verslag uit omtrent onze bevindingen naar aanleiding van onze tussentijdse werkzaamheden.

In onze boardletter rapporteren wij over de voortgang van onze controle, recente ontwikkelingen en onze visie op uw interne beheersing, inclusief een overzicht van onze bevindingen en aanbevelingen op het gebied van uw administratieve organisatie. Deze bevindingen en aanbevelingen vloeien voort uit onze werkzaamheden in het kader van de controle van de jaarrekening.

Indien onze werkzaamheden aanwijzingen opleveren voor opgetreden fraudes of onregelmatigheden, dan rapporteren wij u daar direct over. Dit is dit jaar tot nu toe nog niet aan de orde geweest.

BSS0014102/FB/jb

De bevindingen in deze boardletter zijn afgestemd met de ambtelijke organisatie, de directie en de gedeputeerde op respectievelijk 29 oktober 2024, 13 november 2024 en 25 november 2024.

Ons algemene beeld is dat sprake is van een toereikende interne beheersomgeving. Wij hebben in deze boardletter enkele aanbevelingen voor verdere doorontwikkeling van de beheersing. Wij spreken onze waardering uit voor de plezierige samenwerking met de medewerkers van de provincie Flevoland.

Met vriendelijke groet,
EY Accountants B.V.

Externe accountant

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bestuurlijke samenvatting

Onderzochte processen

Duurzaamheid

IT-omgeving

Bijlagen

Bestuurlijke samenvatting

De provincie staat voor diverse grote strategische opgaven (woningbouwopgave, de regionale economie, de toekomst van het landelijk gebied en de energietransitie), mede ingegeven vanuit de landelijke en macro-economische ontwikkelingen alsmede het coalitieakkoord 2023-2027 “Toekomst voor het nieuwe land: Van, voor en door Flevolandse”. Daarnaast is binnen de provincie sprake van grote ontwikkelingen, mede ingegeven vanuit de provinciale ambities en de grote projecten die momenteel in voorbereiding en uitvoering zijn. Deze kunnen een grote operationele en financiële impact hebben voor de provincie. De belangrijkste kernpunten uit deze Boardletter die van belang zijn voor Provinciale Staten kunnen als volgt worden samengevat:

Kernpunt	Bevindingen en aanbevelingen	Referentie
1. Kwaliteit van de interne beheersomgeving is over het algemeen goed op orde en afgelopen jaar verder geprofessionaliseerd	Over het algemeen zien wij dat de interne beheersing van de provincie zich het afgelopen jaar in positieve zin verder heeft ontwikkeld en de organisatie verder is geprofessionaliseerd: ▶ Het proces inkopen en aanbestedingen is verder verbeterd, onder meer door de actualisatie van het inkoopbeleid, de implementatie van het contractenregister in SAP en de gerealiseerde verbeteringen op het gebied van contractmanagement. ▶ De kwaliteit van de (verbijzonderde) interne controle(omgeving) is op basis van onze ervaringen tijdens de jaarrekeningcontrole 2024 eveneens toegenomen, onder meer door de reeds gerealiseerde verbeteringen op het gebied van beheersing van de SiSa-regelingen. ▶ Het proces subsidieverlening is verder verbeterd door de implementatie van het nieuwe (subsidie)zaaksysteem.	Pagina 7
2. Inkopen en aanbestedingen; omvang van de financiële rechtmatigheidsfouten neemt af	De herinrichting van het inkoop- en aanbestedingsproces vordert en er zijn in 2024 diverse positieve verbeteringen gerealiseerd (zie ook toelichting hierboven). Voor 2024 is – net als voorgaande jaren – sprake van financiële rechtmatigheidsfouten. Op basis van de verbijzonderde interne controles wordt de omvang per kwartaal geëvalueerd en gemonitord. Op totaalniveau lijken de geconstateerde financiële rechtmatigheidsfouten af te nemen ten opzichte van voorgaande jaren, wat bevestigt dat de ingezette verbetermaatregelen in de afgelopen jaren effect hebben.	Pagina 3
3. Rechtmatigheidsverantwoording	Het college dient middels de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening verantwoording af te leggen over de rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties. De basis voor de totstandkoming en de onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording is naar onze mening solide. Naar verwachting van de provincie wordt de met Provinciale Staten afgesproken verantwoordingsgrens voor 2024 niet overschreden.	Pagina 4
4. Actualisatie financiële kaderstelling	De provincie is op dit moment bezig de financiële kaderstelling te actualiseren. In navolging van ons accountantsverslag 2023 onderschrijven wij de noodzaak tot deze actualisatie. Wij zullen de nadere uitwerking hiervan betrekken in onze jaareinde werkzaamheden en eventuele aandachtspunten voor Provinciale Staten rapporteren in ons accountantsverslag.	Pagina 5
5. Implementatie SAP	De SaaS-applicatie SAP is mid januari 2024 operationeel in gebruik genomen. De implementatie van SAP heeft een significante impact op de organisatie, de operationele processen en de financiële verantwoording. De operationele gebruikersnaam is goed verlopen, maar kent nog wel een aantal aandachtspunten. Conform planning zal de provincie in de loop van 2024 nog aanvullende functionaliteiten in gebruik nemen.	Pagina 6

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bestuurlijke samenvatting

Onderzochte processen

Duurzaamheid

IT-omgeving

Bijlagen

Bestuurlijke samenvatting

Kernpunt	Implicaties en aanbevelingen	Invloed op onze controleaanpak
Herinrichting inkoop- en aanbestedingsproces De provincie is inmiddels een aantal jaren bezig met de herinrichting van het inkoop- en aanbestedingsproces voor leveringen en diensten. Gegeven de omvang en complexiteit is dit een meerjarig en continu proces. Omdat inkopen en aanbestedingen de gehele organisatie raakt, is het van belang is dat deze herinrichting organisatiebreed wordt opgepakt. In 2024 is het inkoopbeleid op enkele punten geactualiseerd, waarmee ook enkele onjuistheden zijn hersteld. Er kunnen nog verdere stappen gezet worden in het concretiseren van de borging en monitoring van het geldende inkoopbeleid. Wij hebben begrepen dat de provincie een extern bureau opdracht heeft gegeven de uitvoering van het huidige inkoopbeleid te beoordelen en hierover een onafhankelijk oordeel te geven met als doel de uitvoering verder te verbeteren. Tevens is eind 2023 een plan van aanpak opgesteld met betrekking tot de implementatie van contractmanagement en beheer die is vastgesteld door de directie. Voor de implementatie van het contractmanagement wordt minder gekeken naar ijkpunten en op te leveren producten. Hierbij ligt de nadruk op communicatie en interactie tussen contract-beheer en contractmanagers. Daarnaast vindt op dit moment de implmentatie van het contractenregister in SAP plaats. Hiermee wordt de actuele besteding per contract inzichtelijker, zodat de provincie hier sterker op kan sturen.	In 2024 zijn concrete stappen ondernomen het inkoop- en aanbestedingsproces verder te verbeteren, met de actualisatie van het inkoopbeleid, de start van de implementatie van het contractenregister in SAP en de gerealiseerde verbeteringen op het gebied van contractmanagement. Tevens hebben wij begrepen dat in de organisatie veel meer het gesprek plaatsvindt of contractuele opdrachtwaarden al dan niet worden overschreden. Ook dit draagt bij aan het verbeteren van de naleving van de geldende wet- en regelgeving met betrekking tot inkopen en aanbestedingen en het terugdringen van de financiële rechtmatigheidsfouten. Wij onderschrijven de ondernomen verbeterstappen en adviseren de directie om de naleving van de gemaakte afspraken te borgen door de inrichting van een proces van monitoring. Alleen hierdoor is het mogelijk om voor, tijdens en na de aanbesteding te kunnen vaststellen of de gemaakte afspraken ook daadwerkelijk worden of zijn nagekomen.	Over het jaar 2024 is wederom sprake van meerdere onrechtmatige inkopen en daarmee financiële rechtmatigheidsfouten. Deze financiële rechtmatigheidsfouten zijn voornamelijk het gevolg van doorlopende inkoopcontracten (zie ook pagina 4). De impact wordt in de komende periode nader onderzocht door de organisatie. Wij hebben hierover periodiek afstemming met de organisatie. Als gevolg van de geconstateerde rechtmatigheidsfouten in voorgaand(e) ja(a)r(en) alsmede de verwachte financiële rechtmatigheidsfouten voor 2024 dient de verbijzonderde interne controle van de provincie op de rechtmatigheid van de aanbestedingen met verhoogde diepgang te worden uitgevoerd. Wij hebben hierover reeds afspraken gemaakt met de verbijzonderde interne controle functie. In aansluiting hierop zullen wij de inkopen en aanbestedingen per jaareinde controleren in het kader van de controle van de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bestuurlijke samenvatting

Onderzochte processen

Duurzaamheid

IT-omgeving

Bijlagen

Bestuurlijke samenvatting

Kernpunt	Implicaties en aanbevelingen	Invloed op onze controleaanpak
Rechtmatigheidsverantwoording Met ingang van boekjaar 2023 legt het college van Gedeputeerde Staten middels de rechtmatigheidsverantwoording verantwoording over de rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties. Conform de financiële verordening 2024 (vastgesteld door de PS op 28 februari 2024) is de rechtmatigheidsverantwoordingsgrens voor 2024 gesteld op 3% (2023: 3%). Om deze rechtmatigheids-verantwoording af te kunnen geven over de naleving van de relevante wet- en regelgeving, dient het college te kunnen steunen op een adequaat functionerend systeem van interne beheersing en -controle. Dit systeem dient te waarborgen dat een overzicht kan worden opgesteld van de afwijkingen van rechtmatigheid.	Op basis van onze ervaringen voorgaand jaar zijn wij van mening dat de provincie beschikt over een solide basis voor de totstandkoming en de onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording door het college. Aan de rechtmatigheidsverantwoording van het college van Gedeputeerde Staten ligt een stelsel aan (verbijzonderde) (interne) controlewerkzaamheden ten grondslag. De verbijzonderde interne controle functie heeft hiertoe een controleplan opgesteld. Het startpunt hiervoor is het afpellen van de verschillende stromen baten, lasten en balansmutaties en de bijbehorende rechtmatigheidsaspecten. Op basis van een risicoanalyse per stroom zijn vervolgens de aard en diepgang van de vereiste werkzaamheden voor de controle van de rechtmatigheid bepaald. De kwaliteit van de verbijzonderde interne controles is in de afgelopen jaren steeds verder verbeterd. Wij hebben vastgesteld dat de interne controlewerkzaamheden tot op heden conform het interne controleplan zijn uitgevoerd. Daarbij zijn geen majeure bevindingen geconstateerd, met uitzondering van de geconstateerde financiële rechtmatigheidsfouten rondom de naleving van de (Europese) aanbestedingsregels voor een bedrag van €0,4 miljoen (tot en met juni 2024). Deze fouten zien enkel toe op doorlopende rechtmatigheidsfouten vanuit voorgaand jaar. Hiermee lijken de financiële rechtmatigheidsfouten met betrekking tot aanbestedingen af te nemen ten opzichte van voorgaand jaar (totale financiële rechtmatigheidsfout 2023: € 2,0 miljoen).	De rechtmatigheidsverantwoording maakt onderdeel uit van de jaarrekening, waarvan wij de getrouwheid controleren. Als onderdeel van onze tussentijdse controle hebben wij de opzet en bestaan van de tot op heden uitgevoerde interne controlemaatregelen beoordeeld. Wij constateren dat een solide basis aanwezig is voor de totstandkoming van de rechtmatigheidsverantwoording. Per jaareinde stellen wij vast of de rechtmatigheidsverantwoording getrouw is opgesteld en voldoet aan de daaraan gestelde eisen. Vanwege de geconstateerde bevindingen en financiële rechtmatigheidsfouten uit voorgaande jaren besteden wij hierbij extra aandacht aan de door de verbijzonderde interne controle uitgevoerde werkzaamheden met betrekking tot de aanbestedingen. In ons accountantsverslag bij de jaarrekening 2024 rapporteren wij aan u de uitkomsten van deze werkzaamheden.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bestuurlijke samenvatting

Onderzochte processen

Duurzaamheid

IT-omgeving

Bijlagen

Bestuurlijke samenvatting

Kernpunt	Implicaties en aanbevelingen	Invloed op onze controleaanpak
Actualisering financiële kaderstelling De provincie is op dit moment bezig de financiële kaderstelling te actualiseren. De nota reserves en voorzieningen wordt elke vier jaar opnieuw vastgesteld. De voorgaande nota reserves en voorzieningen kende een looptijd van 2020 tot 2023 en is in 2024 nog gehanteerd. Er wordt gewerkt aan een nieuwe nota die naar verwachting begin 2025 in Provinciale Staten zal worden behandeld. Als onderdeel van de nieuwe nota wordt er kritisch gekeken naar de huidige omvang van de aangehouden reserves en of hier concrete en actuele bestedingsplannen aan ten grondslag liggen. Daarnaast wordt de Treasury statuut (2014) geactualiseerd.	Wij hebben reeds kennis genomen van het aangepaste concept treasurystatuut en vastgesteld dat de voorgestelde wijzigingen, en daarmee de financieringsinstrumenten, voldoen aan de geldende wet- en regelgeving (waaronder de Wet Fido) en in lijn liggen met de treasury statuten van andere provincies. Verder onderschrijven wij in lijn met onze aanbevelingen in ons accountantsverslag 2023 de gestelde acties om de financiële kaderstelling nader te actualiseren.	Per jaareinde zullen wij kennisnemen van de bijgewerkte financiële kaderstelling en deze (voor zover dit impact heeft op de controle) meenemen in onze werkzaamheden. Eventuele attentiepunten voor Provinciale Staten rapporteren wij aan u in ons accountantsverslag bij de jaarrekening 2024.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bestuurlijke samenvatting

Onderzochte processen

Duurzaamheid

IT-omgeving

Bijlagen

Bestuurlijke samenvatting

Kernpunt	Implicaties en aanbevelingen	Invloed op onze controleaanpak
Implementatie SAP De provincie heeft de nieuwe SaaS-applicatie SAP geïmplementeerd per 1 januari 2024 als vervanger van Unit 4 Financials. De data vanuit Unit 4 Financials is op 15 januari 2024 gemigreerd. We hebben begrepen dat de operationele ingebruikname van de nieuwe applicatie nog een aantal aandachtspunten met zich mee brengt, waaronder: ▶ De tot op heden nog beperkte mogelijkheid tot het genereren van volledige budgetrapportages. ▶ Verkoopfacturen zijn nog niet verwerkt/geboekt. ▶ Memoriaalboekingen zijn nog zeer beperkt verwerkt/geboekt. ▶ De beginbalans is nog niet volledig verwerkt. ▶ Nog niet alle betrokken medewerkers zijn volledig gewend aan het gebruiken van de nieuwe applicatie. ▶ De afrekening van projecten dient nog te worden verwerkt in de projectmodule. ▶ De in 2024 nieuw aangeschafte activa zijn nog niet geregistreerd in de geïmplementeerde activamodule.	Als gevolg van de onderkende aandachtspunten bestaat het risico dat de financiële administratie en hiermee de financiële informatie (waaronder rapportages) niet volledig up-to-date is. Hierdoor zijn onder andere de budgethouders mogelijk niet in staat om tijdig en adequaat te sturen op de tussentijdse budgetten. Daarnaast zal in de aankomende periode een inhaalslag gemaakt dienen te worden om te waarborgen dat het boekjaar tijdig afgesloten kan worden. Daarnaast moet worden geborgd dat alle vereiste boekingen in de financiële administratie zijn verwerkt (volledigheid administratie). Ten slotte adviseren wij de provincie om zo spoedig mogelijk de nieuwe activa op te nemen in uw activamodule en de afrekeningen van projecten in de projectmodule in te regelen. Voor de implicaties en onze aanbevelingen ten aanzien van de IT-omgeving verwijzen wij ook naar pagina 10.	De overgang naar SaaS-applicatie SAP heeft een directe impact op onze controlewerkzaamheden voor de jaarrekening 2024. Per jaareinde stellen wij in het kader van de controle van de jaarrekening 2024 vast of de conversie naar SAP betrouwbaar heeft plaatsgevonden. Als onderdeel hiervan toetsen wij onder meer of de relevante financiële data juist en volledig is gemigreerd naar SAP. Daarnaast voeren wij per jaareinde onze gegevensgerichte controlewerkzaamheden uit om vast te stellen dat de financiële administratie juist en volledig is. Gezien nog niet alle boekingen van de beginbalans in SAP zijn verwerkt, stellen wij de aansluiting van de beginbalans bij onze jaareinde werkzaamheden vast. Wij zullen u over de uitkomsten van deze werkzaamheden informeren in ons accountantsverslag bij de jaarrekening 2024.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bestuurlijke samenvatting

Onderzochte processen

Duurzaamheid

IT-omgeving

Bijlagen

Onze visie op de interne beheersing van de bedrijfsvoeringsprocessen

Inleiding

In deze paragraaf geven wij onze visie op de interne beheersingsomgeving van de provincie Flevoland voor zover relevant voor onze jaarrekeningcontrole. Deze visie is met name gebaseerd op interviews met proceseigenaren en het uitvoeren van lijncontroles om de opzet en het bestaan van de beheersmaatregelen vast te stellen. In onze controle steunen wij niet op de interne beheersing. Dat betekent dat wij een gegevensgerichte controle-aanpak hanteren en daarom de werking van interne beheersingsmaatregelen niet hebben getoetst. Daarmee hebben wij mogelijk niet alle aandachtspunten geïdentificeerd. Het doel van deze paragraaf is dan ook om een startpunt te creëren voor een dialoog over de vereiste kwaliteit van uw interne beheersing naar de toekomst in een digitale en data gedreven omgeving.

Bedrijfsvoeringsmonitor

In de bedrijfsvoeringsmonitor op de volgende pagina geven wij ons beeld van de onderzochte processen. Wij geven dit beeld als resultante van onze tot dusver verrichte werkzaamheden in het kader van de controle van de jaarrekening. Toekomstige ontwikkelingen of veranderingen in de organisatie zijn hierin niet begrepen. Dit beeld dient te worden gezien in relatie tot onze controle van de financiële verantwoording van de provincie als geheel en niet als een oordeel over elk afzonderlijk proces. Wij geven uitsluitend posities in het midden van een kleur, of tussen twee kleuren in.

Gedetailleerde bevindingen

In de bijlage is een totaaloverzicht van de geconstateerde procesbevindingen opgenomen. Daarbij treft u een prioriteitstelling aan waarbij wij gebruikmaken van de aanduidingen hoog , gemiddeld en laag . Per bevinding maken wij voor u inzichtelijk wat het belang voor de organisatie is, alsmede de consequenties voor onze verdere controlewerkzaamheden zijn.

Ons beeld; kwaliteit van de interne beheersomgeving is over het algemeen goed op orde en afgelopen jaar verder geprofessionaliseerd

Ons beeld is dat de organisatie en interne beheersing zich het afgelopen jaar in positieve zin verder heeft ontwikkeld en geprofessionaliseerd. De organisatie heeft onze bevindingen van voorgaand jaar proactief opgepakt en getracht deze op te volgen. Concreet zijn stappen gezet in de verbetering van het proces inkopen en aanbestedingen, de (verbijzonderde) interne controle(omgeving) en subsidieverstrekingen:

- ▶ Het proces inkopen en aanbestedingen is verder verbeterd, onder meer door de actualisatie van het inkoopbeleid, de implementatie van het contractenregister in SAP en de gerealiseerde verbeteringen op het gebied van contractmanagement.
- ▶ De kwaliteit van de (verbijzonderde) interne controle(omgeving) is op basis van onze ervaringen tijdens de jaarrekeningcontrole 2024 eveneens toegenomen, onder meer door de reeds gerealiseerde verbeteringen op het gebied van beheersing van de SiSa-regelingen.
- ▶ Het proces subsidieverlening is verder verbeterd door de implementatie van het nieuwe (subsidie)zaaksysteem.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bestuurlijke samenvatting

Onderzochte processen

Duurzaamheid

IT-omgeving

Bijlagen

Ons beeld van de processen

Voorgaand jaar

Huidig jaar

Rood

Het proces heeft belangrijke bevindingen en aanbevelingen met een hoog risico die op korte termijn actie behoeven.

Oranje

Het proces heeft meerdere bevindingen met een gemiddeld risicoprofiel die voor onze jaarrekeningcontrole 2024 actie behoeven.

Geel

Het proces heeft enkele bevindingen met een gemiddeld risicoprofiel die voor onze jaarrekeningcontrole 2024 actie behoeven.

Groen

Het proces heeft geen of beperkte bevindingen met een laag risicoprofiel. Deze kunnen worden meegenomen worden bij de verdere verbetering van de AO/IB.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bestuurlijke samenvatting

Onderzochte processen

Duurzaamheid

IT-omgeving

Bijlagen

Duurzaamheidsinformatie bij decentrale overheden

Duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen zijn onderwerpen die actueler zijn dan ooit. De ontwikkelingen inzake duurzaamheid en de rapportage hierover volgen elkaar in rap tempo op. Grote ondernemingen moeten op basis van de door de Europese Commissie aangenomen richtlijn "Corporate Sustainability Reporting Directive" (CSRD) meer transparantie en eenduidigheid bieden op het gebied van ESG (Environmental, Social en Governance). Duurzaamheidsverslaggeving wordt daarbij geïntegreerd in het jaarverslag, waardoor organisaties in één verslag rapporteren over financiële en niet-financiële informatie.

De eisen van de Europese Unie met betrekking tot duurzaamheidsverslaggeving zien op dit moment toe op alle grote en beursgenoteerde ondernemingen. Voor decentrale overheden is vooralsnog geen sprake van een vergelijkbare verplichting. Het 'Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten' (BBV) stelt momenteel ook geen eisen aan duurzaamheidsverslaggeving.

Als decentrale overheid heeft de provincie Flevoland veel te maken met de drie ESG-thema's. Dit betreft bijvoorbeeld het duurzaam inkopen (environmental), goed werkgeverschap (social) en risicobeheersing en de maatregelen omtrent cybersecurity (governance). De provincie Flevoland is zich bewust van haar maatschappelijke rol en investeert in deze thema's.

De overheid heeft een centrale beleidsrol in het behalen van de klimaatdoelstellingen, waarbij ook decentrale overheden een belangrijke rol spelen. De landelijke en Europese vereisten in de rapportage hierover blijven echter achter bij ondernemingen die onder de Europese richtlijnen vallen. Op dit moment is bij uw provincie geen sprake van organisatiebrede en eenduidige monitoring en rapportage ten aanzien van het beleid en maatregelen die door uw provincie zijn genomen.

Vanuit onze visie is het van belang dit te concretiseren en te bepalen welke vervolgstappen de provincie hierin kan zetten. Wij hebben de provincie aangeboden hier nader het gesprek over aan te gaan. Daarbij adviseren wij om concrete doelstellingen te formuleren, waarop u periodiek wilt sturen, meten en controleren. Deze doelstellingen en de uitkomsten hiervan verdienen een centrale plek in de P&C-rapportages, waarbij u kunt overwegen om hiervoor een specifieke paragraaf in te richten.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bestuurlijke samenvatting

Onderzochte processen

Duurzaamheid

IT-omgeving

Bijlagen

IT-omgeving

Voor de jaarrekeningcontrole wordt in toenemende mate gebruikgemaakt van informatie uit IT-systemen. Om op die informatie te kunnen steunen is het van groot belang dat de betrouwbaarheid van de gegevensverwerking in de applicaties is gewaarborgd. Wij hebben in het kader van de jaarrekeningcontrole, IT-audit werkzaamheden uitgevoerd op relevante beheersmaatregelen van de IT-processen: wijzigingsbeheer, logische toegangsbeveiliging en continuïteitsbeheer voor de IT-applicaties die relevant zijn voor de jaarrekeningcontrole. Daarbij hebben wij kennisgenomen van de voor de provincie relevante onderwerpen:

- ▶ Algemene IT-ontwikkelingen van de provincie
- ▶ Het cyber/privacy risicomanagement van de provincie

In de tabel hieronder hebben wij de voor de jaarrekeningcontrole relevante IT-applicaties opgenomen waarvoor wij werkzaamheden hebben uitgevoerd. Wij evalueren gedurende de controle de volledigheid van dit overzicht.

IT-applicatie	Beschrijving
SAP	Financiële administratie
HR-Core & Youforce	Personeelsadministratie
BNG	Bankapplicatie
Caseis	Bankapplicatie

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bestuurlijke samenvatting

Onderzochte processen

Duurzaamheid

IT-omgeving

Bijlagen

IT-omgeving

Aandachtspunt	Toelichting
Algemene Ontwikkelingen	De provincie Flevoland heeft verdere stappen ondernomen in de uitvoering van haar digitaliseringsstrategie. Er is vooruitgang geboekt door de strategie op te splitsen in beheersbare deelprojecten, elk met een eigen tijdsbesteding, verantwoordelijke en planning. Deze aanpak is praktisch en bevordert de overzichtelijkheid van het digitaliseringsproces, hoewel deze structuur momenteel nog maar voor een deel van de strategie is gerealiseerd. Deze stap is een positieve ontwikkeling in de richting van een meer gestructureerde aanpak van de digitale transformatie. Het biedt een fundament voor het systematisch volgen en rapporteren van de voortgang. Het is van belang dat de provincie deze structuur verder uitbreidt naar alle onderdelen van de digitale strategie om zo een volledig beeld te krijgen van de voortgang en de benodigde middelen. Het blijft essentieel dat de provincie de balans bewaakt tussen risicobeheer en de inzet van middelen, en dat zij deze afstemt op de snelle ontwikkelingen binnen het digitale domein. Door de deelprojecten verder uit te werken, kan de provincie haar digitale doelstellingen op een doeltreffende manier nastreven en de voortgang duidelijk communiceren aan de directie en het college van Gedeputeerde Staten. Wij adviseren de provincie om de uitwerking van de deelprojecten te continueren en te zorgen voor een integrale aanpak van de digitaliseringsstrategie. Dit zal bijdragen aan een gestage voortgang van de digitalisering en het versterken van de provincie als een moderne en effectieve overheid.
Conversie SAP	In de komende periode ronden wij onze werkzaamheden rondom de (data)conversie naar SAP af. Wij rapporteren in ons accountantsverslag over de uitkomsten van deze werkzaamheden.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bestuurlijke samenvatting

Onderzochte processen

Duurzaamheid

IT-omgeving

Bijlagen

Cybersecurity en Privacy dashboard

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij door middel van interviews met key stakeholders en inspectie van relevante documentatie, inzicht verkregen in de voor de provincie Flevoland relevante cyber- en privacy risico's. Tevens hebben wij inzicht verkregen in de door de provincie getroffen maatregelen, evenals de wijze waarop de directie en Gedeputeerde Staten informatie hieromtrent ontvangen om hun eindverantwoordelijkheid voor het beheersen van cyber- en privacy risico's te dragen.

NIS2

Aanpak en status van de NIS2 wetgeving

De provincie Flevoland staat voor de uitdaging om te voldoen aan de NIS2-wetgeving, een belangrijke Europese richtlijn die de beveiliging van netwerk- en informatiesystemen aanscherpt. In reactie hierop heeft de provincie een roadmap ontwikkeld die de route uitzet naar compliance met deze wetgeving.

Hoewel de provincie actief bezig is met het implementeren van de benodigde maatregelen, is de huidige snelheid van implementatie een punt van aandacht. Het is cruciaal dat de provincie het tempo opvoert om tijdig aan de nieuwe eisen te kunnen voldoen en de beveiliging van haar digitale infrastructuur te waarborgen. Dit vereist een gerichte inzet van middelen en een duidelijke toewijzing van verantwoordelijkheden binnen de organisatie.

Ontwikkelingen en observaties

- ▶ De provincie is als onderdeel van de ISO27001 certificering risicoanalyses aan het uitvoeren voor de processen in scope van deze certificering. Hoewel de provincie een beeld heeft van de belangrijkste risico's binnen deze processen, heeft de provincie nog niet voor alle processen een integrale risicoanalyse opgesteld waarbij het inherente- en restrisico per proces in kaart wordt gebracht.
- ▶ De GRC-tooling (Governance Risk & Compliance tooling) die wordt gebruikt voor het uitvoeren van de risico analyses en het monitoring op de voortgang en uitvoering van maatregelen voldoet momenteel niet aan de vereisten van de provincie. Hierdoor heeft de provincie mogelijk een onvolledig beeld van de huidige risico's en getroffen maatregelen.

Aanbevelingen

- ▶ In lijn met voorgaande jaren adviseren wij de provincie om vaart te maken met het uitvoeren van de (cyber)risicoanalyses, waardoor de provincie inzicht verkrijgt in de huidige (cyber-)rest risico's.
- ▶ Wij adviseren de provincie om, naast de processen in scope van de ISO27001 certificering, ook risicoanalyses uit te voeren op de andere kritische bedrijfsprocessen binnen de provincie zoals het proces met betrekking tot het toekennen van subsidies of het beheren van kritieke infrastructuur.
- ▶ Wij adviseren de provincie te onderzoeken in hoeverre de huidige GRC-tooling voldoende inzicht geeft in de cyberveiligheid van de provincie.

Beeld van waarden en dreigingen

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bestuurlijke samenvatting

Onderzochte processen

Duurzaamheid

IT-omgeving

Bijlagen

Cybersecurity en Privacy dashboard

Cybersecurity maatregelen

Ontwikkelingen en observaties

De provincie heeft verschillende stappen genomen ten aanzien van het verder verbeteren van de getroffen cybersecurity maatregelen als onderdeel van het plan digitale weerbaarheid. Zo heeft de provincie op alle laptops end-point security uitgerold. Wij merken echter op dat een aantal belangrijke maatregelen uit het plan Digitale weerbaarheid nog niet zijn gerealiseerd of geïnitieerd, waaronder:

- ▶ Identity & Access management is momenteel onvoldoende ingericht, waardoor gebruikers mogelijk teveel rechten op het netwerk hebben.
- ▶ De provincie beschikt momenteel niet over een SOC/SIEM (Security operations center en Security information event management) om incidenten tijdig te signaleren en hierop te acteren. Deze SOC/SIEM oplossing is momenteel ook nog niet aanbesteed door de provincie.
- ▶ Er is in het afgelopen jaar géén Attack & penetrationtest uitgevoerd waarbij er door een ethisch hacker gekeken wordt in hoeverre het netwerk van de provincie kwetsbaar is voor een cyber aanval.

Rapportage aan directie

Ontwikkelingen en observaties

- ▶ De provincie rapporteert periodiek over de belangrijkste onderdelen op het gebied van cybersecurity en privacy. Conform de rapportagestructuur van de provincie moet eens per kwartaal gerapporteerd worden over cybersecurity en privacy. De rapportages worden echter niet (altijd) conform deze periodiciteit uitgebracht.
- ▶ De CISO en FG hebben vanuit hun rol een toezichthoudende functie binnen de organisatie. Wij hebben begrepen dat thans geen (formele) rapportagestructuur is ingericht en geen concrete afspraken zijn gemaakt over de frequentie en wijze waarop rapportage aan de directie en college plaats dient te vinden.

Aanbevelingen

- ▶ Wij adviseren de provincie na te gaan in hoeverre het huidige tempo van de getroffen verbeteringen voldoende is om het hoofd te bieden aan de snelle ontwikkelingen in het dreigingslandschap van de provincie. Wij adviseren de provincie prioriteit te geven aan voorgenomen ontwikkelingen als:
 - ▶ Het inrichten van een volledig SOC/SIEM om incidenten tijdig te signaleren en hierop te acteren.
 - ▶ Het uitvoeren van een attack & penetrationtest op het volledige landschap van de provincie.

Aanbevelingen

- ▶ Wij adviseren de provincie aandacht te besteden aan de periodiciteit van deze rapportages en met een vaste frequentie te rapporteren over de status van zowel cybersecurity als privacy.
- ▶ Wij adviseren de provincie de structuur met betrekking tot rapportages vanuit de CISO en FG te formaliseren en concrete afspraken te maken over de frequentie en wijze waarop rapportage plaats dient te vinden.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bestuurlijke samenvatting

Onderzochte processen

Duurzaamheid

IT-omgeving

Bijlagen

Cybersecurity en Privacy dashboard

Voldoen aan
AVG wetgeving

Ontwikkelingen en observaties

- ▶ De provincie voldoet momenteel niet volledig aan de geldende AVG wetgeving. De provincie is zich hiervan bewust en is hierover transparant. Hoewel er nog geen nieuw Privacy Self Assessment (PriSa) is uitgevoerd, is de verwachting dat door het aanstellen van een Privacy Officer en het opstellen van de beleidsdocumenten en de uitgevoerde DPIA's (voor 90% afgerond), een nieuwe PriSa een verbeterde score zal laten zien. Deze verwachting kan worden onderschreven door de integrale aanpak van de digitaliseringsstrategie met de aanpak uit het deelproject Digitale Weerbaarheid, waar Privacy wetgeving een onderdeel van is. Dit wordt ondersteund door recente metingen van onafhankelijke partijen t.b.v. ISO27001/BIO certificering en een uitgevoerde impactanalyse t.b.v. de voorbereiding op de Cyber Beveiligingswet.
- ▶ De provincie heeft in maart 2024 een externe audit laten uitvoeren op de Wet Politie Gegevens (WPG) waaruit bleek dat de provincie momenteel niet voldoet aan de vereisten vanuit de WPG. Wij adviseren de provincie maatregelen te treffen om te borgen dat hieraan zo spoedig mogelijk wordt voldaan.

Aanbevelingen

- ▶ Wij adviseren de provincie prioriteit te geven aan het realiseren van duurzame verbeteringen op het gebied van de naleving van de AVG-wetgeving. Denk hierbij aan de eerder gerapporteerde aanbevelingen (boardletter 2022 en 2023) om privacy verder te operationaliseren binnen de provincie. Een van de initiatieven is het vergroten van kennis in de eerste lijn in het plan ambtelijk vakmanschap. Met de huidige capaciteit van de privacy organisatie beschikt de provincie over onvoldoende slagkracht om duurzame verbeteringen door te voeren.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bijlagen

Totaaloverzicht van
gedetailleerde bevindingen

Bijlagen

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bijlagen

Totaaloverzicht van gedetailleerde bevindingen

Bijlage: Totaaloverzicht van gedetailleerde bevindingen

Openstaande procesbevindingen

Onderstaand hebben wij het totaaloverzicht van onze openstaande procesbevindingen opgenomen. De bevindingen en bijbehorende aanbevelingen zijn in detail gerapporteerd aan de provincie in de managementletter.

Omschrijving procesbevinding	Prioriteit 2024	Prioriteit 2023
1. (Verbijzonderde) interne controleomgeving: De risico controle matrices omvat niet alle relevante risico's; uitgevoerde controlewerkzaamheden mitigeren de relevante risico's in afdoende mate		
2. Financieel afsluitproces: Niet bij alle memoriaalboekingen is sprake van adequate functiescheiding		
3. Financieel afsluitproces: De financiële administratie wordt niet tussentijds afgesloten; geen tussentijdse actualisatie van balansposten		
4. Inkoop en factuurverwerking: Controle van de prestatielevering wordt niet consistent vastgelegd		
5. Aanbestedingen: Volledigheid contractenregister niet geborgd		
6. Aanbestedingen: Expertiseteam Juridische Zaken en Inkoop/Expertiseteam Infrastructuur wordt niet altijd betrokken bij inkooptrajecten groter dan € 50.000, terwijl dit op basis van het interne inkoop- en aanbestedingsbeleid wel vereist is		
7. Subsidieproces: 4-ogenprincipe binnen proces van beoordeling van subsidieaanvraag en -vaststelling wordt niet afgedwongen		
8. SiSa: Tussentijdse monitoring van SiSa-regelingen		
9. Personeel: Declaraties via de Youforce app worden niet vooraf of achteraf gecontroleerd		-

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bijlagen

Totaaloverzicht van
gedetailleerde bevindingen

Bijlage: Totaaloverzicht van gedetailleerde bevindingen

(vervolg)

Omschrijving procesbevinding	Prioriteit 2024	Prioriteit 2023
10. Automatisering/ICT: Beperkte testwerkzaamheden op softwarewijzigingen bij uitbestede applicaties		
11. Automatisering/ICT: Periodieke controle op gebruikers en diens rechten in SAP en Youforce ontbreekt		-
12. Automatisering/ICT: Wachtwoordvereisten in de SAP GUI zijn ontoereikend		-

Afgewikkelde procesbevindingen

Omschrijving procesbevinding	Prioriteit 2024	Prioriteit 2023
1. Financieel afsluitproces: De provincie beschikt niet over een activamodule en projectadministratie. Mede hierdoor is er sprake van relatief veel manuele handelingen en boekingen in het afsluitproces	N.v.t.	
2. Automatisering/ICT: Beheersing verhoogde rechten op netwerk en in applicaties onvoldoende beperkt en aantoonbaar	N.v.t.	
3. Automatisering/ICT: Testwerkzaamheden voor SaaS applicaties worden onvoldoende uitgevoerd	N.v.t.	

Provinciale Staten van provincie Flevoland

Verzenddatum

tijlagen

lw kenmerk

Ons kenmerk

19 DEC. 2024
Onderwerp

3338349

Bestuurlijke reactie op Boardletter 2024

Geachte leden van Provinciale Staten,

Onlangs hebben wij de Boardletter 2024 van Ernst & Young Accountants LLP (EY) ontvangen. In de boardletter heeft EY zich beperkt tot de bevindingen en mogelijke verbeterpunten die zij hebben onderzocht in het kader van de controle van de jaarrekening en die van belang zijn voor Provinciale Staten. In deze brief ontvangt u onze reactie op de hoofdlijnen van de rapportage van de accountant.

In het kader van de wettelijke controle van de Jaarrekening 2024 (art. 217 provinciewet) heeft de accountant EY in september en oktober haar (tussentijdse) interimcontrole uitgevoerd. Wij zijn blij te lezen dat de accountant heeft geconstateerd dat de interne beheersomgeving van provincie Flevoland van een toereikend niveau is. EY heeft opgemerkt dat de organisatie zich het afgelopen jaar in positieve zin verder heeft ontwikkeld en geprofessionaliseerd. Het proces inkopen en aanbestedingen is verder verbeterd, onder meer door de actualisatie van het inkoopbeleid, de implementatie van het contractenregister in SAP en de gerealiseerde verbeteringen op het gebied van contractmanagement. De interimcontrole heeft geen nieuwe belangrijke bevindingen en aanbevelingen met een hoog risico aan het licht gebracht die op korte termijn actie behoeven. De geconstateerde aandachtspunten en observaties ter voorbereiding op de Jaarrekeningcontrole 2024 zijn bij ons in beeld en worden waar nodig reeds opgevolgd. De samenwerking tussen EY en de organisatie wordt als plezierig ervaren.

Ten aanzien van een aantal specifieke (meer detail) onderwerpen, zoals opgenomen op pagina 3 ('Kernpunten in onze controle') van de Boardletter 2024 rapporteren we het volgende:

Implementatie SAP

Als gevolg van de onderkende aandachtspunten bestaat het risico dat de financiële verantwoording niet volledig up-to-date is. Hierdoor zijn onder andere de budgethouders mogelijk niet in staat om tijdig en adequaat te sturen op de tussentijdse budgetten.

We onderkennen dat de financiële verantwoording in de implementatieperiode niet volledig up-to-date was. Bij de implementatiepartner lag de opdracht om een in het eerste kwartaal de budgetrapportage op te leveren. Die was enigszins vertraagd en is voor de zomer opgeleverd. Direct na de zomer hebben we een aanvullende eigen rapportages beschikbaar gesteld. Inmiddels vindt dagelijks actualisatie plaats van deze budgetrapportage en onderzoeken wij op welke wijze we deze rapportage verder kunnen ontsluiten met ons dataplatform.

Daarnaast zal in de aankomende periode een inhaalslag gemaakt dienen te worden om te waarborgen dat het boekjaar tijdig afgesloten kan worden. Daarnaast moet worden geborgd dat alle vereiste boekingen in de financiële administratie zijn verwerkt (volledigheid administratie).

Wij zijn inmiddels gestart met de voorbereidingen op de jaarafsluiting en het jaarwerk. De genoemde aandachtspunten zijn bij ons beeld en hebben een plek gekregen in het traject van de jaarafsluiting.

Ten slotte adviseren u om zo spoedig mogelijk de nieuwe activa op te nemen in uw activamodule en de afrekeningen van projecten in de projectmodule in te regelen.

De verwachting is dat wij in 2025 projecten per kwartaal kunnen afrekenen. Vanwege de zorgvuldigheid en controles naar aanleiding van de migratie is dit in 2024 nog niet doorgevoerd en laten we dit - evenals in voorgaande jaren - bij de afsluiting van het boekjaar plaatsvinden.

Herinrichting inkoop- en aanbestedingsproces

Wij adviseren u de verdere stappen voor de doorontwikkeling van de ondermandaatsregeling nader uit te werken. Tevens adviseren wij om intern te toetsen of opdrachten in overeenstemming met de geldende (onder)mandaatregelingen worden verstrekt.

In lijn met de wijziging van de topstructuur van de organisatie is de ondermandaatsregeling aangepast. Met het wegvallen van het 'afdelingshoofd' zijn de aan deze rol gekoppelde bevoegdheden naar het niveau van 'concerndirectie' gebracht. De mandaatsregeling wordt nog verder doorontwikkeld, zodat bevoegdheden (verantwoordelijkheden en budget) aan zullen sluiten op de wijze waarop de organisatie in de toekomst haar ambities wenst vorm te geven en haar taken wenst uit te voeren. In de komende maanden wordt de toekenning van de verdeling van de budgetten in de nieuwe financiële administratie (SAP) verder verfijnd.

Rechtmatigheidsverantwoording

Op basis van onze ervaringen voorgaand jaar is een solide basis aanwezig voor de totstandkoming en de onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording door het college. Zo is sprake van een gedegen opzet van de benodigde interne beheersing en de interne controlewerkzaamheden.

De organisatie heeft de (verbijzonderde) interne controlewerkzaamheden in lijn met voorgaand jaar voortgezet. Voorgaand jaar is voor het eerst de rechtmatigheidsverantwoording opgesteld als onderdeel van de jaarstukken. In deze verantwoording legt het college van Gedeputeerde Staten verantwoording af over de rechtmatig. De accountant heeft in de Boardletter 2024 gerapporteerd dat op basis van de ervaringen voorgaand jaar sprake is van een solide basis voor de totstandkoming en de onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording. Zo is sprake van een gedegen opzet van de benodigde interne beheersing en de interne controlewerkzaamheden. In de Jaarstukken 2024 zal op dezelfde wijze de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen.

IT-omgeving

Algemene ontwikkelingen

Wij adviseren de provincie om de uitwerking van de deelprojecten te continueren en te zorgen voor een integrale aanpak van de digitaliseringsstrategie. Dit zal bijdragen aan een gestage voortgang van de digitalisering en het versterken van de provincie als een moderne en effectieve overheid.

Wij onderschrijven dit advies en zullen dit langs het IV-werkplan blijven doen.

Aanpak en status van de NIS2 wetgeving

Hoewel de provincie actief bezig is met het implementeren van de benodigde maatregelen, is de huidige snelheid van implementatie een punt van aandacht. Het is cruciaal dat de provincie het tempo opvoert om tijdig aan de nieuwe eisen te kunnen voldoen en de beveiliging van haar digitale infrastructuur te waarborgen. Dit vereist een gerichte inzet van middelen en een duidelijke toewijzing van verantwoordelijkheden binnen de organisatie. In lijn met voorgaande jaren adviseren wij de

provincie om vaart te maken met het uitvoeren van de (cyber)risicoanalyses, waardoor de provincie inzicht verkrijgt in de huidige (cyber-)rest risico's.

Wij nemen dit advies ter harte en verwachten dat wij door onze gekozen programmatische aanpak en door actief interprovinciaal samen te blijven werken tot de benodigde resultaten zullen komen.

Wij adviseren de provincie om, naast de processen in scope van de ISO27001 certificering, ook risicoanalyses uit te voeren op de andere kritische bedrijfsprocessen binnen de provincie zoals het proces m.b.t. het toekennen van subsidies of het beheren van kritieke infrastructuur.

De eerste selectie van kritische bedrijfsprocessen heeft inmiddels risicoanalyses ondergaan. Kritische bedrijfsprocessen die ondertussen ingrijpend veranderd zijn zullen worden opgenomen in het uitvoeringsplan Digitale Weerbaarheid voor 2025.

Wij adviseren de provincie te onderzoeken in hoeverre de huidige GRC-tooling voldoende inzicht geeft in de cyberveiligheid van de provincie.

We hebben een onderzoek gestart ter vervanging van de huidige GRC (Governance, Risk en Compliance)-tooling en zullen de vervanging in het eerste kwartaal 2025 realiseren.

Cybersecurity en Privacy dashboard

Wij adviseren de provincie na te gaan in hoeverre het huidige tempo van de getroffen verbeteringen voldoende is om het hoofd te bieden aan de snelle ontwikkelingen in het dreigingslandschap van de provincie. Wij adviseren de provincie prioriteit te geven aan voorgenomen ontwikkelingen als:

- *Het inrichten van een volledig SOC/SIEM om incidenten tijdig te signaleren en hierop te acteren.*
- *Het uitvoeren van een attack & penetrationtest op het volledige landschap van de provincie.*

Er is een interprovinciale werkgroep 'Aansluiting NCSC/SOC+ selectie' actief vanuit het CIBO (Centraal Informatie beveiligingsoverleg), waarin provincie Flevoland actief participeert, met als doelstelling om minimaal op de meest kritische bedrijfsprocessen actieve monitoring in te richten. Door de scope beperkt te houden en de aanpak en implementatie in stappen te doen, willen we in het vierde kwartaal van 2025 operationeel zijn met een SOC/SIEM. Een Security Operations Centre (SOC), is een team van beveiligingsexperts dat gebruik maakt van een Security Information en Event Management platform (SIEM). Een technologieplatform dat loggegevens verzamelt en analyseert van verschillende beveiligingstools en IT-systemen binnen de organisatie. Het uitvoeren van een 'attack & penetration test' gaan we doen zodra de werkplek van de toekomst operationeel is (voor de pilot gebruikers). Dit is voorzien in het tweede kwartaal van 2025.

Wij adviseren de provincie aandacht te besteden aan de periodiciteit van deze rapportages en met een vaste frequentie te rapporteren over de status van zowel cybersecurity als privacy.

We zullen dit per kwartaal doen in het DirectieManagementoverleg (DMO) waar de functionarissen CISO (Chief Information Security Officer) en FG (Functionaris Gegevensbescherming) periodiek voor zullen worden uitgenodigd.

Wij adviseren de provincie de structuur met betrekking tot rapportages vanuit de CISO en FG te formaliseren en concrete afspraken te maken over de frequentie en wijze waarop rapportage plaats dient te vinden.

We zullen dit per kwartaal doen in het DirectieManagementoverleg (DMO) waar CISO en FG periodiek voor zullen worden uitgenodigd.

Voldoen aan AVG wetgeving

De provincie heeft in maart 2024 een externe audit laten uitvoeren op de Wet Politie Gegevens (WPG) waaruit bleek dat de provincie momenteel niet voldoet aan de vereisten vanuit de WPG. Wij adviseren de provincie maatregelen te treffen om te borgen dat hieraan zo spoedig mogelijk wordt voldaan.

De provincie heeft eerst een interne audit uitgevoerd (2023) en in maart 2024 een externe audit. Feitelijk is in 2023 gesignaleerd dat de provincie nog niet voldoet aan alle onderdelen die vereist zijn ten aanzien van de WPG. Op basis hiervan zijn wij gestart met het verbeteren van diverse werkprocessen. Iedere vier jaar wordt de WPG audit uitgevoerd. Wij gaan er van uit dat de volgende

externe WPG audit in 2027 positief uitpakt met het oog op de doorgevoerde verbeteringen en het feit dat op dit moment de provincie hier volle aandacht voor heeft om de diverse verbeteringen door te voeren.

Wij adviseren de provincie prioriteit te geven aan het realiseren van duurzame verbeteringen op het gebied van de naleving van de AVG-wetgeving. Denk hierbij aan de eerder gerapporteerde aanbevelingen (management letter 2022 en 2023) om privacy verder te operationaliseren binnen de provincie. Een van de initiatieven is het vergroten van kennis in de eerste lijn in het plan ambtelijk vakmanschap. Met de huidige capaciteit van de privacy organisatie beschikt de provincie over onvoldoende slagkracht om duurzame verbeteringen door te voeren. Wij rekenen erop dat u door deze reactie voldoende bent geïnformeerd over de door de accountant gerapporteerde onderwerpen en de wijze waarop de organisatie hier opvolging aan geeft.

Ook dit advies nemen wij ter harte en wordt in 2025 onderdeel van het uitvoeringsplan Digitale Weerbaarheid.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,

de secretaris,

de voorzitter,